

ISSN: 1307-2552

100
TÜRK İÇİŞİLERİ BAKANLIĞI

18
yılı

Anadolu İZLENİMLERİ

Yıl: 18 Sayı: 186 - Ekim 2024

Türk Tarımının Dergisi

Fiyatı: 229 TL

Toprağın Gücü Kadınların Ellerinde!

Bağışıklığınızı güçlendirmek için
hergün SÜT İÇİN.

Anadolu
İZLENİMLERİ

6 Aylık
Abonelik Bedeli
1500₺

Yıllık
Abonelik Bedeli
2750₺

www.anadoluizlenimleri.com

Türk Tarımının Habercisi

**İmtiyaz Sahibi
ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü**

Genel Yayın Yönetmeni
Muhammet OLUKLU

Hukuk Danışmanları
Av. Mustafa Ufuk GÜMÜŞ
Av. Faruk DURAN

Haber Merkezi
FeYZanur KAYA

Muhasebe
Adem SABAN

Mizanpaj
Mehmet SARIGÜL

Temsilcilikler
Marmara Temsilcisi
Ali BAYRAM

İzmir Temsilcisi
Muzaffer AĞAR

Sivas Bölge Temsilcisi
Cem ŞAHİN

Banka Hesap Numaraları
Türkiye İş Bankası
Ankara Şubesi
TR7700 0640 0000 1420 0594 8485

Ziraat Bankası
Heykel Şubesi
TR8900 0100 1233 4765 6716 5002

Posta Çeki
Muhammet OLUKLU - 5758587

Yönetim Yeri
Konur Sokak No: 31/6 Bakanlıklar/ANKARA
Tel: 0 312 418 84 66 • Faks: 0 312 418 84 69
www.anadoluiizenimleri.com
info@anadoluiizenimleri.com

Baskı
MİM İÇ DIŞ MEKAN BASKI SİST.
REKL. MATBAACILIK TİC.LTD. ŞTİ
Zübeyde Hanım Mahallesi, Sebzebahçeleri cad.
No:103/8
Altındağ/ANKARA

Dergide yayınlanan yazılardaki görüş ve düşünceler yazarına/yazarların düşüncelerini kapsamaktadır. Reklamların sorumluluğu reklam veren firmaya ait olup, dergimiz hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. Bu dergide bazı içerikler Freepik.com varlıklar kullanılarak tasarlanmıştır.

Anadolu İzlenimleri Dergisi Yayın Danışma Kurulu

Prof. Dr. Ahmet ÇOLAK

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Makinaları Bölümü

Prof. Dr. Ruhsar YANMAZ

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü

Prof. Dr. Sonay SÖZÜDOĞRU

Ankara Üniv. Ziraat Fakültesi Toprak Bitkileri ve Bitki Besleme Bölümü

Prof. Dr. Hakan ULUKAN

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü

Doç. Dr. Özer ELİBÜYÜK

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü

Prof. Dr. Gürsel DELLAL

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü

Prof. Dr. Fatih CEDDEN

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü

Yard. Doç. Dr. Süleyman BEKCAN

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Su Ürünleri Mühendisliği Bölümü

Prof. Dr. Ali İhsan ACAR

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Makinaları Bölümü

Prof. Dr. Ramazan ÖZTÜRK

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Makinaları Bölümü

Yard. Doç. Dr. Ufuk TÜRKER

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Makinaları Bölümü

Zir. Yük. Müh. Esin ÖZKAN

Ankara Ziraat Tarım ve Teknolojileri Yatırımları A.Ş.

14 Toprağın Gücü Kadınların Ellerinde!

Sessiz Düşman Mavi Dil Hastalığına Dikkat! 22

6 N'olacak Bu Hayvancılığın Hali!

Bozkırın Devleri 16

Savaşın Gölgesinde Tarım! 28

- 4 Ne Başka Anadolu Var!
Ne Başka Türk Çiftçisi!
- 5 Zeytin Ağacının Sırrı:
Gelenekten Geleceğe Yağ Üretimi!
- 6 N'olacak Bu Hayvancılığın Hali!
(Genel Değerlendirme)
- 10 Verimli Hasatlar İçin Drone Desteği!
- 12 Beklenmeyen için Hazırlan!
- 14 Toprağın Gücü Kadınların Ellerinde!

- 16 Bozkırın Devleri:
Sivas Kangallarının Yetiştiricilikteki Rolü
- 18 Özel Yayına Geçişte
Sertifikalı Tarım Danışmanlığı
- 22 Sessiz Düşman Mavi Dil Hastalığına Dikkat!
- 24 Marburg Virüsü Nedir, Bizlere Nasıl Bulaşır?
- 26 Altın Sebze Balkabağı!
- 28 Savaşın Gölgesinde Tarım!

Muhammet OLUKLU
Anadolu İzlenimleri Dergisi
Genel Yayın Yönetmeni
muhammetoluklu@gmail.com

Ne Başka Anadolu Var! Ne Başka Türk Çiftçisi!

Değerli okurlar;

2024 yılını geride bırakmamıza 2 ay kaldı. Bu yıl ekim işleri bitti mahsuller toplandı.

Gel gelelim 2024 yılında başta çiftçimiz olmak üzere hiç kimse memnun olmadı. Olamadı.

Çiftçi ektiği her üründen zarar etti. Kimi ürünlerde rekolte sorunu yaşadı. Tam bir üründen para kazanacağım derken, o üründe de gümrük vergisi yüzde yüz 30'dan yüzde 5'e çekilerek 31 Aralık 2024 yılının son gününe kadar 1 milyon ton mısır ithalatının kapıları açıldı.

Üretici yine hüsrana uğradı!

Üretici hangi konuda üretim yapmaya eğilir ise o üründen Türk Çiftçisi para kazanmasın! Ekmesin der gibi fiiliyat bir durum yapılıyor. Her şartlarda üretim yapan üretimi durdurmeyen bu üreticiye neden bu durumlar yapılıyor? Acaba bu sorunun

cevabını verecek biri ya da birileri var mı?

Üreten üretime katma değer sağlayan Türk Çiftçisi sizce ne yapmalı? Yerli ve milli olan bu çiftçi başka ülkede mi üretim yapsın! Neden üreten hep göz ardı ediliyor! Bugün Türk Çiftçisi cumhuriyetin kuruluşundan bugüne kadar her koşulda her aşamada büyük rol oynamıştır. Çiftçiyi, üreticiyi göz ardı etmekten artık vaz geçelim. Bu ülkenin geleceğini Anadolu'nun eli nasırlı üretken cefakâr ve fedakâr üretici oluşturmaktadır. Üreticiyi güçlü kılsak Anadolu güçlenir.

Üretim konusunu Anadolu'nun merhametli insanlarına bırakalım. Toprak kokan O elleri küstürmeyelim! Tek derdi Anadolu olan o yürekleri ise destekleyelim. Yanlış uygulamalar ve politikalarla çiftçiyi üretimden uzaklaştırmayı bırakalım!

Ne başka Anadolu var! Nede başka Türk Çiftçisi!

Zeytin Ağacının Sırrı: Gelenekten Geleceğe Yağ Üretimi!

Zeytin, Akdeniz ikliminin sembol bitkilerinden biri olarak, sadece sağlık açısından değil, kültürel ve ekonomik değerleri ile de dikkat çekmektedir. Türkiye, dünya zeytin üretiminde önemli bir yere sahip olup, zeytin ve zeytinyağı üretimi tarih boyunca geleneksel yöntemlerle sürdürülmüştür. Ancak günümüzde, zeytin ağacının sırlarını daha iyi anlayarak, yağ üretiminde inovasyon yapma çabaları da artmıştır.

Zeytin ağacı (*Olea europaea*), yüzyıllar boyunca süregelen bir kültür mirasıdır. Dayanıklı yapısı, kıraç ve taşlı arazilerde bile yetişebilme özelliği ile dikkat çeker. Zeytin ağacının meyvesi, özellikle antioksidan özellikleri ile bilinen zeytinyağının ana kaynağıdır. Zeytinlerin işlenmesi, hem yağ kalitesini hem de besin değerlerini etkileyen birçok faktöre bağlıdır. Zeytin çeşitleri, iklim, toprak yapısı ve hasat zamanlaması gibi etkenler, zeytinyağının tadı ve kalitesinde büyük rol oynar.

Geleneksel Yağ Üretim Yöntemleri

Geleneksel zeytinyağı üretiminde, zeytinler genellikle el ile toplanır ve taş değirmenlerde ezilerek ham yağ elde edilir. Bu süreç, zeytinlerin tat ve aromasını koruyarak yağın kalitesini artırır. Zeytinyağı üretiminde dikkat edilmesi gereken en önemli faktörlerden biri, zeytinlerin hasat dönemidir. Olgunlaşma dönemindeki zeytinler, daha yüksek yağ verimi ve daha zengin tat profili sunar.

Ancak geleneksel yöntemler, modern tarım uygulamaları ile birleşmediğinde verimlilikte sınırlamalar yaratabilir. Zeytin ağaçlarının bakımında kullanılan geleneksel yöntemler, zaman alıcı ve emek yoğun olabilir. Bu nedenle, zeytin yetiştiricileri, verimliliği artırmak ve maliyetleri düşürmek amacıyla inovatif çözümler aramaktadır.

Modern İnovasyonlar

Son yıllarda, zeytin yağı üretiminde inovasyonların

etkisi giderek artmaktadır. Teknolojik gelişmeler, zeytinlerin daha etkin bir şekilde işlenmesine olanak tanımaktadır. Örneğin, soğuk sıkım teknolojileri, yağın kalitesini artırırken, enerji tasarrufu da sağlamaktadır. Bu teknolojiler, zeytinlerin düşük sıcaklıkta işlenmesini sağlayarak, besin değerlerini ve aromalarını korumaktadır.

Ayrıca, biyoteknolojik uygulamalar zeytin ağaçlarının hastalıklara karşı direncini artırmak için kullanılmaktadır. Genetik mühendislik ve grafting (aşılama) teknikleri, zeytin çeşitlerinin dayanıklılığını artırmakta ve daha yüksek verim elde edilmesine yardımcı olmaktadır. Zeytin bahçelerinde kullanılan sensör teknolojileri, sulama ve gübreleme işlemlerinin optimize edilmesine olanak tanıırken, doğal kaynakların daha verimli kullanılmasını sağlamaktadır.

Zeytin ağacı, hem tarihsel hem de ekonomik açıdan büyük öneme sahip bir bitkidir. Geleneksel yöntemlerle elde edilen zeytinyağı, sağlık faydaları ve lezzeti ile tanınırken, modern inovasyonlar bu süreci daha sürdürülebilir hale getirmektedir. Zeytin ve zeytinyağı üretiminde, geçmişten gelen bilgiyi modern teknolojilerle birleştirmek, hem kaliteyi artıracak hem de çiftçilerin yaşam standartlarını yükseltecektir. Bu bağlamda, zeytin ağacının sırrını keşfetmek, gelecekte sağlıklı ve lezzetli zeytinyağı üretimini anahtarı olacaktır.

N'olacak Bu Hayvancılığın Hali! (Genel Değerlendirme)

Dr. Ali AYAR
Tarım ve Orman Uzmanı

Nüfusun yansıra gelir artışı ve kentleşmenin etkisiyle hayvancılık ürünlerine olan talebin, önümüzdeki dönemde de artarak devam edeceği konusunda fikir birliği vardır. Aynı zamanda hayvansal üretimin geleceği konusundaki belirsizliklerin körüklediği karamsarlık da giderek artmaktadır.

Yakın geçmişte hayvancılık verimliliğindeki artışlar çoğunlukla hayvan bilimi ve teknolojisinden kaynaklanmıştır. Yetiştirme, beslenme ve hayvan sağlığı alanındaki bilimsel ve teknolojik gelişmeler, potansiyel üretimin artırılmasına ve daha fazla verimlilik ve genetik kazanımlara katkıda bulunmaya devam edecektir. Bu süreçte, üretim maliyetleri, insan sağlığına ilişkin kaygılar, değişen sosyo-kültürel değerler ve sosyo-ekonomik faktörler hayvancılık ürünlerine olan talebi büyük şekillendireceği görülüyor. Bu yazımızda hayvancılık sektöründeki küresel çaptaki beklentileri, tahminleri, endişeleri ve genel değerlendirmeyi, sonraki birkaç yazıda ise, takip edebildiğim kadarıyla dünyadaki farklı çalışmalar ve arayışların konu bazındaki detaylarını sunmayı ümit ediyorum.

Arazi kullanımında rekabetin artması; Tarım arazileri ile çayır mera alanlarının konut, endüstri, maden amaçlı kullanımları sonucu hızla azalması ile arazi kullanımında rekabet, tarımsal üretim aleyhine döndürülmüş durumdadır. Önümüzdeki dönemde; hayvansal üretim, zirai üretim deseni tercihleri, yem üretimi ihtiyaçları arasında gittikçe azalmakta olan tarım yapılabilir arazinin kullanımını bakımından sektör içerisinde de zorlu tercihlerin olacağı "rekabet" olacaktır. Bu durum, alternatif açılımlar için çalışma ve "zorlamaları" arttıracaktır. Bu konudaki rekabette en çok hayvancılık sektörü hırpalanacak gibi görünüyor.

Üretim sistemlerinin sürdürülebilirliği **konusundaki riskler;** Gelecekte hayvancılık üretiminin, gelişmiş

ve gelişmekte olan ülkeler arasında, imkânların ve farklılıkların tetiklediği ve büyük ölçüde gelişmemiş ülkelerin aleyhine dönecek bir sürecin işleyeceği görülüyor. Ayrıca, bir yanda yüksek yoğunluklu üretim sistemleri ile diğer yanda küçük çiftçi ve göçebe sistemler arasındaki farklılıkların, bu iki sistemi sürdürülemez hale getirmesi açık bir tehlikedir. Bu konuda ülkeler bazı program ve destekler üzerinde çalışmakla birlikte, bunların göstermelik ve marjinal kalma ihtimalleri yüksek görünmektedir. Önümüzdeki yıllarda dünyanın farklı bölgelerinde bu mekanizmanın sürdürülmesi ya da tasfiyesi/değişimi konusunda çeşitli "itici güçlerin" nasıl etki göstereceği oldukça belirsiz görünüyor. Yüksek yoğunluklu üretim sistemleri dediğimiz büyük çaplı işletmelere dönüşüm de son durak olmayacak sanki. Çeşitli

ekonomik, hatta ideolojik amaçlarla yapay gıda çalışmalarının gündemde gittikçe daha fazla yer alması, bu büyük çaplı işletmeler için de hayati bir rekabet alanı açması da kuvvetle muhtemel görünüyor.

İnsanların **vurdumduymaz uygulamalarının hayvancılığa fatura edilmesi**; Endüstri, madencilik, petrol üretimi ve buna bağlı sanayi, orman alanlarının acımasızca yok edilmesi gibi insan unsurların iklim değişikliği ve sera gazı etkisi konusunda toplam % 90 üzerinde etkiye sahipken, tarımı ve özellikle hayvancılığın suçlu gösterilmesi kulisleri gittikçe artırıyor. Üstelik sera gazı etkisinde en büyük salınımı yapan ülkelerin karbon emisyonu konusundaki kararlara ya katılmadığı, ya da göstermelik ufak tefek şeylerin dışında tedbir almadık-

ları ve bu konudaki sözlerini taahhütlerini tutmadıkları da görülmektedir. Bu “suçlamalar” ile hayvan sayısının ve hayvansal üretimin azaltılması baskıları da hayvancılığın önündeki belirsizliklerinin başındadır.

Hayvancılık ürünlerine yönelik gelecekteki talebin, karbon kısıtlı bir ekonomide sürdürülebilir yoğunlaşma yoluyla karşılanabilme endişesini artırıyor. Su ve toprak gibi doğal kaynaklar üzerinde artan baskılar, sanayileşmenin artması, hava ve su kirliliği gibi zorlu sorunların ağırlaşmasına yol açabilir. İklim değişikliğinin en büyük etkileri, insanların zaten oldukça savunmasız olduğu gelişmekte olan ülkelerdeki hayvancılıkta ve karma sistemlerde görülecek; iklim değişikliğine uyum sağlama ve sera gazı emisyonlarını azaltma “zorlamaları”

şüphesiz üretim maliyetlerini artıracaktır. Bu durum, gıda güvenliği üzerinde önemli ilave olumsuz etkileri olabilecektir.

Amiyane ifade ile hayvanlar için bazı ülkelerde başlatılan “gaz çıkarma vergisi” yakın gelecekte değişik isimler altında belki her insan için de rutin olması şaka olmayabilir.

Hayvancılık üretiminin yoksulluğu azaltmadaki etkileri yok mu olacak; Hayvancılık ürünlerine yönelik artan talep, yoksulluğun azaltılması ve ekonomik büyüme için önemli bir fırsat olmaya devam ediyor. Ancak, son 10 yılın verilerine göre, yalnızca birkaç ülkenin bu fırsattan etkin bir şekilde yararlandığını gösteriyor. Bu veriler, gelişmekte olan birçok ülkede plansız ve tarımı ihmal ederek yapılmaya çalışılan “sanayileş-

me” nedeniyle hayvancılık yapanların dezavantajlı duruma düştüğü birçok durumu ortaya koymanın yanı sıra, ticari, endüstriyel yetiştirmeye ilgili sorunları ve yetersizlikleri de vurgulamaktadır. Küçük çiftçiler, şu anda yoksulların büyük çoğunluğunun gıda güvenliği açısından kritik önem

taşıyor ve bu rolün yakın gelecekte, önemli ölçüde değişmesi pek mümkün görünmüyor. Ancak, hayvancılık üretiminin alanlarını daraltılması ve azaltılması politikası, önümüzdeki dönemde küçük çiftçilerin şimdilik var olan bu fırsatları kaçırmaması anlamına gelebilir. Bu anlamda küçük

çiftçiliğin ileri dönemde küresel gıda üretimi ve gıda güvenliğindeki rolü belirsizlik içindedir. Sürdürülebilir ve kârlı hayvancılık üretiminin geliştirilmesini teşvik etmek için gerekenler konusunda birçok öneri vardır. Ulusal ve küresel hayvancılık sistemlerinde önemli ve sürdürülebilirlik önlemleri, bazı hakların, ayrıcalıkların tanınması ve garanti edilmesi de dâhil olmak üzere, gıda ürünleri zincirleri boyunca yapılan sözleşmelerin düzenlemelerinin artırılması, sosyal koruma sistemine alınmaları, kentsel alanlarla bağların güçlendirilmesi bunlardan bazılarıdır. Dünya Bankası, 2009 raporuna göre, bütün bunları yapabilmek için önemli miktarda yatırımlara ve finansmana ihtiyaç olduğu görülmektedir. En azından kendi ihtiyaçlarını karşılama bakımından bile yoksulluğun etkisini azaltmada, hayvancılığın geleneksel etkisi ya da faydası kaybolma tehdidi altında olacak.

Dünya ne yapıyor; İnsanlığın evcil hayvanlarla ilişkisinin M.Ö.10.000 yıllarına kadar uzandığı düşünül-

lüyor; bu tarih, evcil bitkilerle olan ilişkimizle aynı uzunlukta. Pek çok cephede stres ve çalkantılar yaşansa da, önümüzdeki yüzyılda bu sektör nelerin beklediği henüz net değil. Küresel hayvancılık sektörünü gelecekte radikal bir değişimin beklediği söylenebilir. Ancak bu sektör milyonlarca, muhtemelen milyarlarca insanın refahı için hâlâ kritik öneme sahiptir. Gelişmekte olan birçok ülkede, tarihin bu aşamasında bilinen, geçerli bir alternatifi de yoktur. Gelişmiş dediğimiz pek çok ülke, kendi genetik kaynaklarının yanı sıra tüm dünyadaki genetik kaynaklara erişim ve sahip olma anlamında büyük yatırımlar yapmakta, FAO şemsiyesi altında genetik kaynak bakımından zengin ama değerini bilmeyen ülkelere “ortak paylaşım” yumuşak yüzünü göstererek oralardaki genetik kaynakları elde etme yolunda büyük çaba sarf etmektedirler. Aynı zamanda bu ülkeler, toprağın her cm ni, ülkelerinde bulunan her hayvanı, her bitkinin tek kökünü dahi har vurup harman savurmamakta, üretimi ve üreticileri

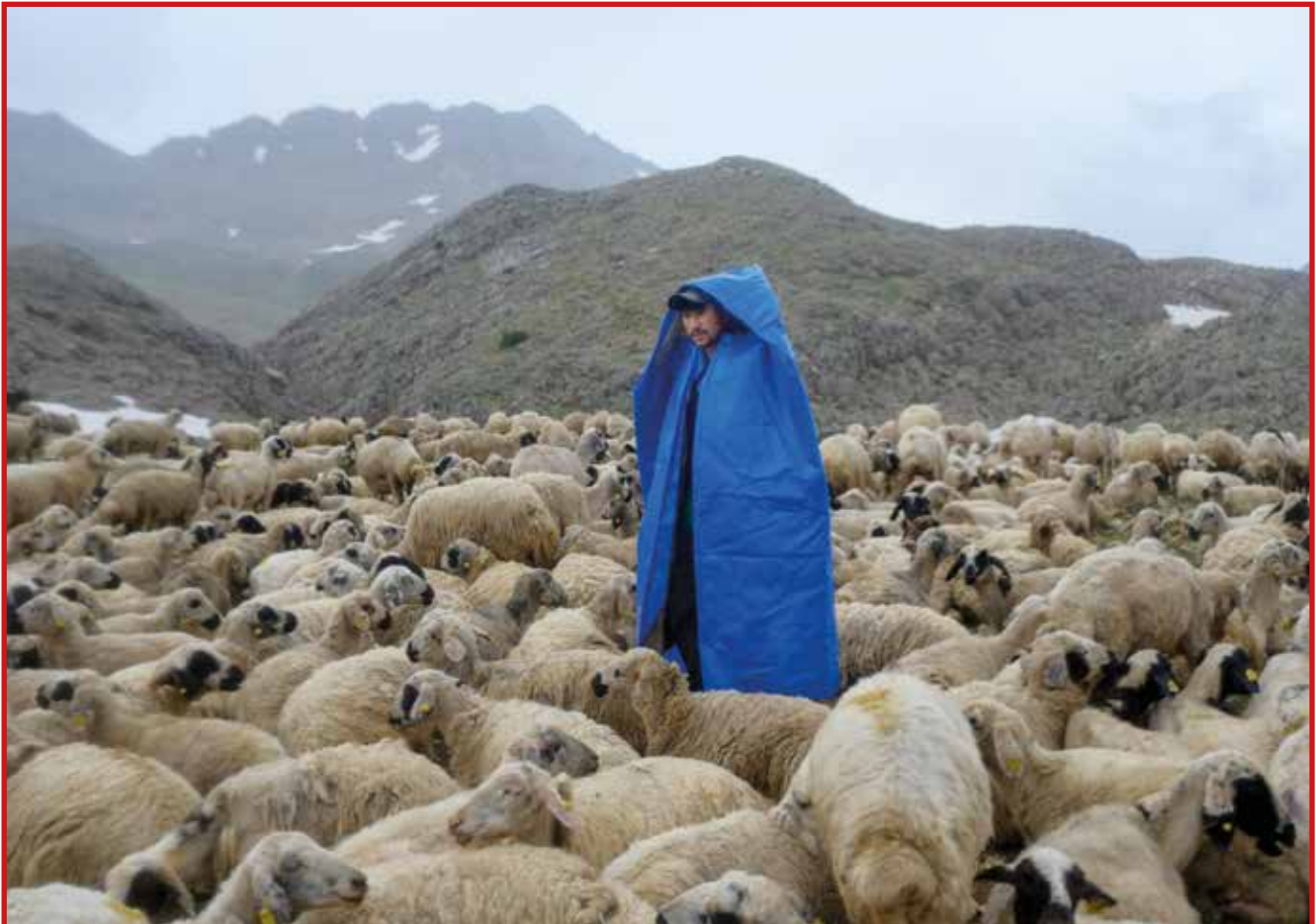
koruyan, önceleyen planlar, programlar, mekanizmalar oluşturma çabalarına hız kazandırmış durumdadır. Hemen hepsinde de zirai üretim ve hayvancılık, ayrıcalıklara sahip “öncelikli” sektördür. Sektörle ilgili olarak çok ilginç “arayış” ve “zorlamalar” konusunda çalışılmaktadır.

Tarım arazilerine ve meralara adeta talan haline gelmiş olana hücumun durdurulup korunması, her ürün için üretim planlaması yapılması, girdi maliyet ve üretim süreci risklerinin doğru yönetimi ile üretimin tamamı için devlet ve STK lar vasıtasıyla belli bir kar marjı kapsamında satın alma garantisi verilerek gıda arz güvenliğinin sağlanması tek çare olacak gibi görünüyor.

Biz de durum; Ülkemiz, 11 bin yıl önce koyunun ilk evcilleştirme faaliyetlerinin, 12 bin yıl önce buğdayın tarımının başladığı coğrafyadadır. Buğdayın gen merkezi olan, sığırın ise, verimli hilal adı verilen ve ülkemizi de içine alan bölgede günümüzden yaklaşık olarak 8 bin yıl kadar önce

evcilleştirildiği bir coğrafya olup, biyoçeşitlilik bakımından dünyanın az sayıdaki en zengin bölgesinden biridir. Hayvansal üretimi katlamak için yüksek potansiyele sahibiz. Ayrıca ülkemizde hayvancılığın, yoksulluğun etkilerini azaltma etkisi, potansiyeli de hala yüksek. Süslü laf olsun diye söylemekten ziyade; toprağın, suyun, genetik kaynakların, çiftçinin gerçek değerini, kıymetini çok daha geç olmadan bilmek ve hayatımızın merkezine alacak ciddi programlar önemli.

Gelecekte de bu bakımdan en avantajlı ülkelerden biri olma şansımız, potansiyelimiz var. Elimizdeki hazinenin değerini bilerek; istikrarlı bir süreç içerisinde doğru işleri, doğru zamanda, doğru bir şekilde yaparak, dünyadaki bu konudaki gelişmelerden ve bilimsel çalışmalardan geride kalmadan, özellikle hayvancılığın avantajlı olduğumuz alanlarında kendi ülkemize özgü çözüm mekanizmaları geliştirmek mümkündür, hatta buna mecburuz.

Verimli Hasatlar İçin Drone Desteği!

Tarım sektörü, tarih boyunca insanlığın hayatta kalmasını sağlayan en temel faaliyetlerden biri olmuştur. Ancak artan nüfus, iklim değişiklikleri ve sınırlı doğal kaynaklar gibi küresel zorluklar, tarımsal üretimde verimliliği artıracak yenilikçi çözümleri zorunlu kılmaktadır. Bu noktada teknoloji, tarım sektörünün geleceğini şekillendiren en önemli güçlerden biri haline gelmiştir. Özellikle son yıllarda tarımda devrim niteliğinde bir yenilik olarak karşımıza çıkan drone teknolojisi, çiftçilerin daha verimli, sürdürülebilir ve kârlı üretim yapmalarına olanak tanımaktadır.

Drone Teknolojisi Nedir?

Drone, insansız hava araçları (İHA) olarak da bilinen, uzaktan kumanda edilebilen ve otonom hareket edebilen küçük hava araçlarıdır. İlk başlarda askeri amaçlarla kullanılan bu teknoloji, zamanla sivil alanlarda da yaygınlaşmış, özellikle tarım sektöründe büyük bir potansiyel taşımaya başlamıştır. Tarımsal drone'lar, yüksek çözünürlüklü kameralar, multispektral sensörler ve GPS gibi gelişmiş donanımlara sahiptir. Bu donanımlar sayesinde tarım arazilerinde

çeşitli veri toplama, analiz yapma ve tarlaları gözlemlene imkânı sunarlar.

Drone Teknolojisinin Tarıma Olan Olumlu Etkileri

Drone teknolojisi, tarımsal üretimde çok çeşitli alanlarda fayda sağlayarak çiftçilerin daha bilinçli, doğru ve hızlı kararlar almasına yardımcı olmaktadır. İşte bu teknolojinin tarıma sağladığı başlıca

Tarla ve Ürün İzleme

Dronelar, tarım arazilerini hızlı ve ayrıntılı bir şekilde gözlemlene

imkânı sunar. Geleneksel yöntemlerle büyük tarlaların her bölgesinin sürekli olarak kontrol edilmesi zor ve zaman alıcıdır. Ancak dronelar sayesinde çiftçiler, mahsullerin durumunu anında izleyebilir, hastalık belirtilerini veya zararlı böcek istilalarını erken fark edebilirler. Özellikle multispektral kameralar sayesinde bitkilerin sağlık durumu, klorofil miktarı ve fotosentez etkinliği gibi kritik bilgiler tespit edilebilir. Bu sayede erken müdahale ile ürün kayıplarının önüne geçilebilir.

Verimlilik ve Zaman Tasarrufu

Tarımsal üretimde en değerli kaynaklardan biri zamandır. Drone kullanımı, tarla gözlemlerinin ve veri toplamanın hızını artırarak, çiftçilerin çok kısa süre içinde geniş alanlarda tarım uygulamalarını gözlemlemelerine olanak tanır. Özellikle büyük tarım arazilerinde geleneksel yöntemlerle yapılan gözlemler günler alabilirken, drone'lar bu işi saatler içinde tamamlayabilir. Bu da çiftçilere daha hızlı aksiyon alma fırsatı verir.

Hassas Tarım Uygulamaları

Drone teknolojisinin tarıma getirdiği en önemli katkılardan biri de hassas tarım uygulamalarını mümkün kılmasıdır. Hassas tarım, bitki gelişimini optimize etmek için veri odaklı kararlar almayı amaçlayan bir tarım yaklaşımıdır. Drone'lar tarafından toplanan detaylı veriler sayesinde, çiftçiler ekim, gübreleme, sulama ve ilaçlama gibi tarımsal faaliyetleri nokta atışı bir doğrulukla yapabilirler. Örneğin, tüm tarlaya homojen şekilde ilaç veya gübre atmak yerine, drone'lar sadece ihtiyacı olan alanlara müdahale edebilir. Bu da kaynak israfını önleyerek maliyetleri düşürür ve verimi artırır.

Sulama Yönetimi

Su kaynaklarının verimli kullanımı, sürdürülebilir tarım için kritik bir unsurdur. Drone'lar, tarım arazilerindeki su dağılımını ve nem oranını izleyerek, çiftçilere sulama sistemlerini daha verimli bir şekilde yönetme imkânı sunar. Özellikle su kıtlığı yaşanan bölgelerde drone teknolojisi, su tasarrufunu en üst düzeye çıkararak bitkilerin su ihtiyaçlarının tam olarak karşılanmasına yardımcı olur. Bu sayede gereksiz su tüketimi önlenir ve çevresel sürdürülebilirlik sağ-

lanır.

Ekim ve İlaçlama Uygulamaları

Drone'lar, sadece gözlem ve veri toplama süreçlerinde değil, aynı zamanda ekim ve ilaçlama gibi aktif tarımsal faaliyetlerde de kullanılmaktadır. Özellikle büyük ve ulaşılması zor alanlarda ekim yapmak veya pestisit uygulamak drone'lar sayesinde çok daha hızlı ve etkili hale gelmiştir. Drone'lar, ilaçlama sırasında bitkilere zarar vermeden, homojen bir dağılım sağlar. Ayrıca insan sağlığına zararlı kimyasallarla doğrudan temas riskini de ortadan kaldırarak, iş güvenliğini artırır.

Hava Koşullarına Duyarlılık

Tarım sektörü, büyük ölçüde hava koşullarına bağlıdır. Drone'lar, hava durumu tahminlerine entegre edilebilen sensörlerle donatılmıştır. Bu sayede çiftçiler, hava durumunu sürekli izleyebilir ve ekim, sulama veya hasat gibi kritik tarımsal faaliyetleri uygun zamanlamalarla gerçekleştirebilirler. Örneğin, ani bir yağmur veya dolu tehlikesi karşısında hızlı bir şekilde önlem alınabilir.

Arazi Haritalama ve Planlama

Drone'lar, tarım arazilerinin haritalanmasında da büyük bir rol oynamaktadır. 3D modelleme ve fotogrametri teknikleri sayesinde araziler dijital ortama aktarılabilir. Bu sayede

çiftçiler, tarım arazilerini daha iyi planlayabilir, eğim, toprak yapısı ve drenaj gibi faktörleri göz önünde bulundurarak daha bilinçli kararlar alabilirler. Özellikle topografik haritalar, erozyon riskini azaltma ve uygun sulama sistemlerini tasarlama konusunda çiftçilere büyük bir avantaj sağlar.

Gelecekte Tarım ve Drone Teknolojisi

Drone teknolojisi, tarımda geleceğin en önemli unsurlarından biri haline gelmiştir ve bu teknoloji her geçen gün gelişmektedir. Gelecekte drone'ların daha otonom, daha güçlü sensörlerle donatılmış ve daha geniş kapsamlı veri analizi yapabilecek hale gelmesi beklenmektedir. Yapay zeka ve makine öğrenimi gibi ileri teknolojilerle entegre edilen drone'lar, çiftçilere daha öngörülü, veri odaklı ve optimize edilmiş tarımsal faaliyetler sunacaktır.

Drone teknolojisi, tarımda verimliliği artırarak, sürdürülebilir tarım uygulamalarının yaygınlaşmasına katkı sağlamaktadır. Hem zamandan hem de maliyetlerden tasarruf sağlayan bu teknoloji, aynı zamanda çiftçilerin daha doğru kararlar almasına yardımcı olarak üretim süreçlerini optimize etmektedir. Özellikle büyük tarım arazilerine sahip çiftçiler için drone'lar, tarımsal faaliyetlerin hızlandırılmasında ve hassas tarım uygulamalarının hayata geçirilmesinde büyük avantajlar sunmaktadır.

Geleceğin tarımı, drone teknolojisi ve diğer dijital yeniliklerle şekillenirken, sürdürülebilir ve verimli bir tarımsal üretim için bu yenilikleri benimsemek kaçınılmaz hale gelmektedir. Toprağın geleceği, teknolojiyle buluştuğunda daha verimli, daha sağlıklı ve daha kârlı olacaktır.

Assiye YILDIRIM
Tarım Yazarı

Beklenmeyen için Hazırlan!

Gıda güvenliği, tarladan sofraya uzanan bir süreç ve güvenilir gıdaya erişim temel bir hak. Bu hakkı korumak ise devletin temel görevlerinden biri! Bir yanda artan gıda fiyatları öte yanda kimyasal kalıntı, genetiği ile oynanmış gıdalar, sağlıksız üretim, taklit ve tağşiş yapılan ürün sorunu!

Her insanın sağlıklı bir şekilde hayatını sürdürmek için en temel hakkı olan gıdayı, sektörün içindeki kötü niyetli, açgözlüler, insan sağlığını tehdit eder bir hale getirmeye devam ediyor. Son yıllarda artan, kanser başta olmak üzere birçok hastalığın temelinde yatan faktörler içerisinde gıda ürünleri başı çekiyor. Çok yönlü bu meseleye yönelik neler yapılıyor, nasıl mücadele ediliyor, ne tür önlemler alınıyor ve neticede ne durumdayız?

Geçtiğimiz günlerde Tarım ve Orman Bakanlığı taklit ve tağşiş yapılan gıda ürünlerini ve firmaları kamuoyuna açıkladı. Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı yaptığı açıklamada;

Gıda alanında denetimlerinin sürdüğünü, 8 ayda 900 bine yakın denetim yapıldığını söyledi. Bu denetimlerde yaklaşık 13 bin 500 işletmeye 700 milyon liraya yakın ceza kesildiğini bildiren Yumaklı, 310 işletme hakkında da suç duyurusunda bulunduğunu belirtti.

Güvenli gıdaya ulaşmanın Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan herkesin en temel hakkı olduğunu vurgulayan Yumaklı, "Bunun aksine uygulamada bulunanların her zaman karşısında olmaya, denetimlerle bunu azaltmaya, yok etmeye kararlıyız." dedi.

Bakan Yumaklı'dan geriye doğru gittiğimde 2012 yılından buyana bütün bakanlar aynı açıklamayı yapmış.

Mesela, uygulamayı ilk başlatan dönemin Tarım Bakanı Mehdi Eker şöyle demiş; "Kapatma cezası, ürün toplama cezası zaten var. Gıda güvenliği ile ilgili 102 tane yönetmelik yayınladık. Bundan sonra kim yanlış yaparsa teşhir edeceğiz. Bu konuda kamuoyu bilgilendirilecek" demiş.

Özetle 2012 yılından bu yana bu listeler yayınlanıyor. Taklit ve tağşiş yapan firma sayısı ve para cezalarında artıştan başka değişen hiç bir şey yok, metinler bile aynı!

Bir başka boyutta pestisit kalıntısı meselesi. Pestisit kalıntısı; Meyve sebzeler başta olmak üzere tarım ürünlerinde zararlı ile mücadelede kullanılan tarım ilaçlarının tarımsal

ürünlerde ve gıdalarda ürün üzerinde veya içinde belirlenen pestisit miktarıdır. İnsan sağlığını tehdit ettiği, kanser başta olmak üzere bir çok hastalığa sebep olan bu konu maalesef ülkemizde çoğunlukla, ihraç edilen tarım ürünlerinin geri dönmesi ile gündeme geliyor. İç piyasa için bu konudaki denetimlerin yetersiz olduğu da bilinen bir gerçek!

Bu hususta medyanın ve kamuoyunun da yeterli hassasiyeti göstermediği gerçeğini de göz ardı etmemiz gerektiği kanısındayım Her seferinde vurguluyorum yeri gelmişken bir kez daha belirtmek isterim, yıllardır tarım medyasının ve tarım gazeteciliğinin güçlenmesi için verdiğimiz mücadele de tam da bunun içindi!

Bir yandan artan üretim maliyetleri üreticiyi üretimden koparırken öte yandan hem artan gıda fiyatları hem de gıda güvenliğinde karşılaşılan bu hayati sorunlar tüketiciyi tehdit etmeye devam ediyor.

Başta iklim değişikliği etkileri ve küresel anlamda gıda krizi meselesi dünyanın ve insanlığın en önemli sorunu olarak karşımızda dururken aynı yöntemlerle farklı sonuç almak imkansız. Tarım Bakanlığı alanındaki tüm derslerden sınıfta kalmaya devam ediyor!

Birleşmiş Milletler tarafından 2019 yılından buyana kutlanan 7 Haziran Dünya Gıda Güvenirliği Gününün 2024 yılı teması **“Beklenmeyen İçin Hazırlan”** Aslında beklenmeyen

diye işaret edilen gıda güvenliği meselesinin fragmanını Rusya-Ukrayna Savaşı ile hep beraber izledik ve hala yayında! Ülkemiz gıda güvenliği açısından baktığımızda Tarım Bakanlığında, sadece isimlerin değiştiği, aynı söylemlerle hatta gelenin gideni arattığı, **idare edilmeye çalışılan** bir mesele olarak duruyor.

Gıda, ülkeler açısından sadece hayati değil aynı zamanda stratejik öneme sahip bir mesele! Dünyanın her geçen gün savaş rüzgarı ile savrulduğu dikkate alındığında başta ülkeyi ve gıdayı yönetenler olmak üzere her birimizin üzerinde hassasiyetle durmamız gereken en öncelik gündem Tarımsal Üretim ve Gıda Güvenliği olmak zorunda!

Toprağın Gücü Kadınların Ellerinde!

Her yıl 15 Ekim'de kutlanan Dünya Çiftçi Kadınlar Günü, tarımın bel kemiğini oluşturan, toprakla canla başla çalışan ve gıda güvenliğimizin en temel aktörlerinden biri olan çiftçi kadınları onurlandırmak için önemli bir fırsattır. Dünya genelinde tarım sektöründe kadınlar, üretimde büyük bir paya sahip olmalarına rağmen, görünmezlikleri ve yaşadıkları zorluklar ne yazık ki hala devam etmektedir. Oysa ki, sürdürülebilir tarım, toplumsal refah ve gelecek nesillerin sağlıklı beslenmesi, büyük ölçüde bu emekçi kadınların omuzlarında yükselmektedir.

Kadınlar Tarımda Güçlü Bir Yer Tutuyor

Dünyadaki çiftçi kadınların büyük bir kısmı, küçük aile işletmelerinde çalışmakta, tarımsal üretimin her aşamasında yer almaktadır. Tarımsal faaliyetlerin yanı sıra, ev işlerinin yükünü de taşıyan kadınlar, bu çifte sorumluluk altında çoğu zaman

yorucu bir tempoda çalışmaktadır. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'ne (FAO) göre, dünya genelinde tarım işçilerinin yaklaşık %43'ü kadınlardan oluşmaktadır. Türkiye'de ise kırsal bölgelerde kadınların tarımdaki rolü daha da belirgindir; tarımsal iş gücünün yaklaşık %50'sini kadınlar oluşturmaktadır.

Ancak bu tabloya rağmen, kadın çiftçiler, erkek meslektaşlarına kıyasla daha az kaynak, eğitim ve teknolojiye erişim imkanına sahiptir. Kadınlar, çoğu zaman toprak sahibi olma hakkına ulaşamamakta, sosyal güvenlik ten yararlanamamakta ve eğitim fırsatlarından mahrum kalmaktadır. Bu dezavantajlara rağmen, çiftçi kadınlar

hem üretimin hem de ailelerinin ihtiyaçlarını karşılayarak hayatın her alanında güçlü bir duruş sergilemektedir.

Kadınların Topraktaki Gücü ve Üretime Katkıları

Çiftçi kadınlar, sadece toprakla değil, aynı zamanda toplumla da yakından ilişkilidirler. Toprakla iç içe bir yaşam sürerken, nesiller boyunca aktarılan tarımsal bilgiyi koruyup geliştirirler. Geleneksel tarım tekniklerini modern yöntemlerle harmanlayan kadınlar, ekosistemin dengesi ve biyolojik çeşitlilik için hayati bir rol oynarlar. Toprağı sürdürülebilir bir şekilde işleyen kadınlar, doğal kaynakların korunmasında, su tasarrufu sağlayan tekniklerin uygulanmasında ve yerel gıda sistemlerinin güçlendirilmesinde öncü konumdadır.

Kadınların en büyük katkılarından biri de ailelerinin beslenme düzenlerine yaptıkları etkidir. Dünya genelinde kırsal bölgelerdeki kadınlar, ekim dikim sürecinden hasada, ürünlerin işlenmesinden saklanması kadar tarımın her aşamasında aktif rol alırlar. Bu süreçlerde yetiştirdikleri ürünler, sadece pazar değeri taşımakla kalmaz, aynı zamanda ailelerinin ve toplumlarının sağlıklı beslenmesine de katkı sağlar.

Karşılaşılan Zorluklar ve Fırsatlar

Kadın çiftçiler, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan çeşitli yapısal sorunlarla mücadele etmektedirler. Çoğu zaman kadınların toprak sahibi olmaları zorlaşmakta, hatta imkansız hale gelmektedir. Aile yapıları ve toplumsal roller, kadınların tarımsal üretimde hak ettikleri yere gelmelerini engelleyebilmektedir. Bunun

yanında, kadınların tarımsal girişimcilik fırsatlarına erişimleri sınırlıdır. Eğitim olanaklarının eksikliği, kadınların modern tarım tekniklerini öğrenmelerine ve uygulamalarına engel olmaktadır.

Ancak tüm bu zorluklara rağmen, kırsal bölgelerde yaşayan kadınlar için yeni fırsatlar da doğmaktadır. Mikrofinansman olanakları, kadınların kendi tarımsal işletmelerini kurmalarına ve daha bağımsız hale gelmelerine yardımcı olmaktadır. Bunun yanı sıra, kadınların teknolojiye erişimini artırmaya yönelik

projeler, dijital tarım uygulamalarının yaygınlaşması ve eğitim programları, kadın çiftçilerin verimliliklerini artırmalarına olanak sağlamaktadır.

Çiftçi Kadınların Geleceği ve Desteklenmesi Gereken Alanlar

Çiftçi kadınların tarımsal üretimde daha fazla güç kazanabilmesi için yapılması gereken çok iş var. Bu bağlamda devletler, sivil toplum kuruluşları ve uluslararası organizasyonlar, kadın çiftçilere yönelik özel politikalar geliştirmeli, onların toprak sahibi olmalarını kolaylaştırmalı ve eğitim fırsatlarını genişletmelidir. Kadın çiftçilere yönelik destek programları, finansal kaynaklara erişim, girişimcilik eğitimleri ve kooperatifleşme gibi süreçlerle güçlendirilmeli, kadınların kırsal kalkınmaya daha fazla katkı sağlamaları teşvik edilmelidir.

Toplum olarak da bizler, çiftçi kadınların kıymetini daha fazla bilmeliyiz. Onların toprakla olan bağları, nesillere miras kalan geleneksel bilgileri ve gıdanın üretiminden sofralarımıza ulaşmasına kadar gösterdikleri özveri, hepimiz için büyük bir anlam taşı-

yor. Kadınların emeği sadece tarlada değil, sofralarımızda da hissediliyor. Bu sebeple, kadın çiftçilere yönelik farkındalık çalışmalarını artırmalı, onları onurlandıran projelere daha fazla yer vermeliyiz.

Dünya Çiftçi Kadınlar Günü, sadece bir kutlama değil, aynı zamanda kadın çiftçilerin sesini duyurmak, yaşadıkları zorluklara dikkat çekmek ve çözüm yolları üretmek için bir fırsattır. Kadınlar, tarımın görünmez kahramanlarıdır ve onların emeği olmadan sürdürülebilir bir tarım geleceği hayal etmek imkansızdır. Bu yüzden 15 Ekim'i bir kutlama gününden öte, kadın çiftçilerin hak ettikleri değeri görmeleri için atılması gereken adımları konuşmak için bir fırsat olarak görmeliyiz. Çünkü toprağın gücü, kadınların ellerinde şekilleniyor.

Bu anlamlı günde, tüm çiftçi kadınlara minnetlerimizi sunarak, gelecekte daha eşit ve adil bir tarım dünyası için adım atmanın önemini tekrar hatırlatıyoruz.

Bozkırın Devleri:

Sivas Kangallarının Yetiştiricilikteki Rolü

Türkiye'nin kadim toprakları, asırlardır pek çok kültüre, geleneğe ve üretim biçimine ev sahipliği yaptı. Ancak Sivas'ın bozkırlarında yetişen bir canlı var ki, sadece Türkiye'nin değil, dünyanın dört bir yanında saygı ve hayranlık uyandırıyor: Kangal köpekleri. Bu güçlü ve cesur köpekler, özellikle hayvancılıkta koyun sürülerini koruma görevleriyle tanınıyorlar. Günümüzde ise Kangal köpeğinin yetiştiricilikteki önemi daha da artmış durumda.

Kangalların Tarihsel Mirası

Kangal köpeklerinin kökeni, binlerce yıl öncesine dayanıyor. Orta Asya'dan Anadolu'ya göç eden toplulukların beraberinde getirdiği bu özel ırk, zamanla Türkiye'nin Sivas bölgesinde özelleşmiş ve genetik mirası korunarak günümüze kadar ulaşmıştır. Kangalların kendine has özellikleri, onları yalnızca bir çoban köpeği olmaktan çıkarıp, aynı zamanda bir güvenlik unsuru haline getirmiştir.

Yetiştiricilikte Kangalın Rolü

Sivas'ın geniş meralarında hayvancılık yapan çiftçiler için Kangal köpeği vazgeçilmez bir yardımcıdır. Özellikle büyükbaş ve küçükbaş hayvan sürülerini koruma görevini üstlenen bu köpekler, sürüleri yırtıcılardan ve hırsızlardan koruma konusunda oldukça başarılıdır. Bir Kangalla birlikte çalışan çobanlar, güvenle sürülerini geniş meralarda otlatır, çünkü Kangal köpekleri çevikliği ve cesaretiyle bilinir. Bir tehlike sezdiğinde, devasa

cüssesi ve güçlü çenesiyle sürüyü savunmaktan asla çekinmez.

Yurt Dışında Kangal Talebi

Kangal köpeklerine olan talep sadece Türkiye ile sınırlı kalmamış, yurt dışında da büyük ilgi görmüştür. Özellikle Amerika, Avustralya ve Avrupa'da hayvancılık yapan çiftçiler, Kangal köpeklerinin sürü koruma konusundaki başarısını fark etmiş ve bu köpeklerin ithalatına yönelmişlerdir. Kangal köpekleri, kendilerine has sadakat ve koruma içgüdüleriyle çiftçilerin en güvenilir dostları haline gelmiştir.

Gelecek Nesiller İçin Koruma Çabaları

Kangal köpeklerinin genetik mirasını ve özelliklerini korumak için Türkiye'deki bazı çiftlikler ve beledi-

yeler, özel yetiştirme programları başlatmış durumdadır. Bu programlar sayesinde Kangal köpeklerinin safkan genetiği korunarak, hem yurtiçindeki hem de yurtdışındaki taleplere kaliteli cevaplar verilmektedir. Ayrıca, Kangalların fiziksel ve zihinsel sağlıklarının korunması için düzenli veteriner kontrolü ve dengeli bir beslenme programı uygulanmaktadır.

Bozkırın devleri olarak bilinen Sivas Kangalları, sadece Anadolu'nun değil, dünyanın da en değerli köpek ırklarından biri olarak kabul edilmektedir. Yetiştiricilikteki kilit rolleri ve sadakatleri, onları çiftçiler ve çobanlar için vazgeçilmez bir yardımcı haline getirmiştir. Sivas'tan çıkan bu dev koruyucular, geleneksel hayvancılığın devam etmesine ve gelişmesine katkıda bulunmaya devam ediyor.

Emeğiyle tarıma değer katan tüm kadın çiftçilerimizin 15 Ekim Dünya Kadın Çiftçiler Günü'nü kutlarız.

Kadın çiftçilerimize, poliçe primi
üzerinden %10 indirim uygulanmaktadır.
Detaylı bilgi için yetkili sigorta
acentelerine başvurabilirsiniz.

TARSİM[®]
tarımın sigortası

Mobil uygulama için

/Tarsim

tarsim.gov.tr
ALO TARSİM 172

Özel Yayım Geçişte Sertifikalı Tarım Danışmanlığı

Mehmet TAŞAN

Ziraat Yüksek Mühendisi / Emekli Genel Müdür

1985 Yılında kurulan Tarım İlçe Müdürlüklerinin ismi öncesinde İlçe Ziraat Mühendisliği idi. Ondan önceleri de sırasıyla İlçe Ziraat Teknisyenliği, Tarım Öğretmenliği ve ondan önce de Ziraat Muallimliği idi. Çalışanların da kadro unvanı “Ziraat Muallimi” idi. Onun için diyoruz ki; “Tarım Bakanlığının asli görevi yayımdır.”

Tarım İl ve İlçe Müdürlüklerinde Demonstrasyon, Tarla Günü, Çiftçi Toplantısı, Çiftçi Kursu, Çiftçi İnceleme Gezisi, Teşvik Müسابakası, Konferans, Panel gibi yayım faaliyetlerinin yanında Kamu yayımı hizmetleri olarak şimdiye kadar bölgesel ve ülkesel anlamda birçok yayım projesi uygulandı. Bunlardan bazıları şunlardır:

YAYÇEP Projesi (Yaygın Çiftçi Eğitim Projesi):

1991-1998 yılları arasında uygulanan YAYÇEP-1 Projesi kapsamında toprak, su, bitkisel üretim, hayvancılık, ormancılık, yöresel el sanatları gibi konularda 338 adet eğitim filmleri hazırlanarak TRT kanallarında yayınlanmış, aynı konularda hazırlanan kitaplar da programı takip eden çiftçilere bedelsiz olarak dağıtılmıştır. Projeye 113.123 çiftçi kayıt yaptır-

mış, 33.205 çiftçi sertifika almış, Projenin toplam maliyeti 5 milyon ABD doları olup, projeye kayıt yaptıran çiftçi başına maliyeti 44 ABD doları olmuştur.

1999-2011 yılları arasında uygulanan YAYÇEP-2 Projesi kapsamında da Meyvecilik, Tarla Bitkileri, Çayır – Mera, Sulama, Gübreleme, Toprak ve Su Muhafazası, Zirai Mücadele, Gıda, Örtü altı Sebze Yetiştiriciliği, Pratik Sığırcılık ve Organik Tarım konularında 651 adet eğitim filmleri hazırlanarak TRT kanallarında yayınlanmış, aynı konularda hazırlanan kitaplar da programı takip eden çiftçilere bedelsiz olarak dağıtılmıştır. Yapılan sınavlarda başarılı olan çiftçilere traktör, ekipman gibi aynı ödüller verilmiştir. İlçe Müdürü ve İl Müdürü olarak çalıştığım yıllarda yakından ilgilendiği projeyi, Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürü (TEDGEM) olarak

2003 Yılından itibaren başarılı bir şekilde uygulanmasına gayret ettim. 317.570 çiftçi kayıt olmuştur. Kamu Yayımı alanında son yıllarda uygulanan en etkili projedir. Sınav, ödül ve sertifika unsurları kaldırılan projeye katılanların diğer çiftçilere nazaran farklı bir şekilde desteklenmelerinin sağlanamaması nedeniyle proje yaygınlaştırılmamıştır.

TYUAP (Tarımsal Yayım ve Uygulamalı Araştırma Projesi):

TYUAP-1 1984 yılında 16 İl’de uygulanmaya başlamış, TYUAP-2 ise 1990-1997 yılları arasında 21 İl’de uygulanmıştır. Dünya Bankası kaynağı kullanılan Projede belirlenen yerleşim yerlerinde KGTM (Köy Grup Teknisyenliği Merkezi) binaları yapılmış, dağıtılan motosikletlerle olan teknisyenlerin çiftçiyle kolay ulaşımı sağlanmıştır. Ayrıca İl ve İlçe Müdürlük-

lerine araç alımları yapılmış, projede görevli personelin yurt içinde ve yurt dışında eğitilmeleri gerçekleşmiştir. Daha çok teşkilatların araç-gereç ve bina gibi altyapı ihtiyaçlarına ağırlık verilmiş, doğrudan çiftçiye dokunan; destekleme, aşılama, denetim, raporlama, izleme gibi görevler öncelikli tarımsal eğitim ve yayımla ilgili görevler ve bu görevlere ayrılan kaynaklar arzu edilen seviyede olmamıştır.

KÖY-MER (Köy Merkezli Tarımsal Üretime Destek Projesi):

1000 Köye 1000 Tarımcı Projesi, Tarım Gönüllüleri Projesi, Tarım Danışmanları Projesi gibi ifadeler de kullanılan Proje, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı (TEDGEM) tarafından 01.01.2004 tarihinde uygulanmaya başlamıştır. Her ilçenin 1 köyü belirlenmiş, köyde ikamet etmesi şartıyla ziraat mühendisi veya veteriner he-

kim istihdam edilerek doğrudan çiftçiye yayım hizmeti vermesi amaçlanmıştır. Bu projeye Türkiye'de bir türlü uygulanamayan, **kamuda performans dayalı ücretlendirme sistemi** ilk defa uygulanmıştır. Danışmanların çalışma bölgesindeki bir yıllık faaliyetleri ölçülebilir değerlerle tespit edilip, ona göre maaş katsayıları belirleniyordu. Çok çalışanla az çalışan bir tutulmuyor, iki misline yakın ücret farkı oluyordu. Tarım danışmanlığının gelecek yıllarda uygulanabilirliği açısından önemli bir adım olarak nitelendirilen projede; personele ödenecek aylık ücretler Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Ziraat Bankası, Türkiye Ziraat Odaları Birliği ve Ziraat Odaları, İl Özel İdareleri, Belediyeler tarafından karşılandığından zaman zaman ödemelerde aksaklıklar yaşanmıştır. Personelin köyde ikamet etmesinde karşılaşılan olumsuzluk-

lar, söz konusu personelin eğitim ve yayım faaliyetlerini gerçekleştirmesi amacıyla kullanılacak bir bütçesi ve aracı olmadığı için bu proje doğal olarak uzun süreli olamamış, söz konusu proje 31 Aralık 2006 yılı itibarıyla sona erdirilmiştir. Çok emek verilen ve belirli seviyeye getirilen proje iptal yerine ıslah edilerek bölgesel bazda devam etse bence daha iyi olurdu.

TAR-GEL Projesi:

KÖY-MER projesinin yerine TAR-GEL adı altında benzer amaçlarla bir proje başlatılmıştır. 1 Ocak 2007 tarihinden itibaren, KÖY-MER projesinde görev yapan bin elemana ilaveten binbeşyüz kişi KPSS puanıyla alınarak projede toplam ikibinbeşyüz kişi 4/B'li sözleşmeli personel olarak görevlendirilmiştir. 2011 Yılından itibaren sayıları onbine çıkarılarak kadroya alınmış, TAR-GEL yayım personeli

2016 yılı sonu itibarıyla, ilçe ve il müdürlüklerinde çalışmaya başlamıştır. Proje yayım projesi olmaktan çıkarak **istihdam projesine** dönmüştür.

SERTİFİKALI TARIM DANIŞMANLIĞI:

2003 Yılı başında Çiftçi Örgütlenmesi ve Eğitim-Yayım Hizmetlerinden sorumlu Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü (TEDGEM) görevine geldikten sonra yayım konusunda 23-25 Şubat 2004 tarihlerinde İzmir Menemen Tarımsal Araştırma Enstitüsünde konunun bütün taraflarının katılımıyla düzenlenen “*Tarımsal Yayım Stratejileri Çalışma Toplantısı*”nın sonucunda ülkemizin “**Tarımsal Yayım Stratejisi**”nin belirlendiği toplantıda;

1-Kamu yayım sisteminin yeniden yapılandırılması ve güçlendirilmesi,

2-Kamu dışı yayımın altyapısının oluşturulması,

3-Kamu dışı yayıma kademeli geçişin sağlanmasına karar verilmiştir.

Toplantıdan sonra kamu dışı yayıma, yani özel yayıma geçilebilmesi için Bakanlığın kuruluş kanunu olan 441 sayılı KHK yasal dayanak olmadığından 18/4/2006 Tarih ve 5488 Sayılı Tarım Kanununun 9 uncu maddesine dayanılarak hazırlanan “*Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik*” 8

Eylül 2006 tarihinde Resmî Gazete yayımlanarak kamu yayım hizmetlerinin yanı sıra Özel yayım sistemi de devreye girmiş oldu ve ziraat odalarının, sivil toplum kuruluşlarının, şirketlerin ve serbest tarım danışmanlarının tarımsal danışmanlık hizmeti sunmalarının yolu açılmış oldu.

Danışmanları istihdam eden kuruluşları (ziraat odaları, üretici örgütleri) ve serbest çalışan tarım danışmanlarını, danışmanlık hizmeti sunulmasını sağladıkları için; mevzuatta belirtilen hususları yerine getirmelerini müteakip tarımsal yayım ve danışmanlık desteğinin verilmesi gereği ortaya çıkmıştır. Sistemin işlerliği, güçlenmesi ve sürdürülebilirliği açısından söz konusu destek çok önemli durumdadır.

Bu süreç, öncelikle 120 saatlik danışmanlık eğitimine ve sonrasında yapılan sınava katılarak başarılı olanlara tarımsal danışmanlık yetki belgesi verilmesi ile başlamıştır.

Bu kapsamdaki destekleme; kişilerin ve kişileri istihdam edecek kuruluşların gerekli iş ve işlemleri tamamlamalarını ve hizmet sunmalarını müteakip 2009 yılında destekleme ödemeleri hayata geçmiştir.

Projenin amaçları:

1.Tarladan sofraya gıda güvenliği ve güvencesinin sağlanması,

2.Yayım ve danışmanlık hizmetlerinin Bakanlıkça sertifikalandırılan konu uzmanı kişi ve kuruluşlar tarafından yürütülmesi,

3.Üretim ve bilgilendirmenin her safhasının kayıt altına alınması,

4.Danışmanlık hizmeti alanlar ve sunanların desteklenmesi,

5.İstihdamın arttırılması,

6.Ürün çeşitliliği ve kalitenin arttırılmasıdır.

Bir Tarım Danışmanının hizmet vereceği alanlar ilk etapda şu şekilde planlanmıştır:

Seracılıkta en fazla 50 işletme veya 300 dekar alan, Bahçe Bitkilerinde 5.000 dekar veya 50 işletme, Sulu Tarla Ziraatında 5.000 dekar veya 50 işletme, Kuru Tarla Ziraatında 10.000 dekar veya 50 işletme, Büyükbaş Hayvancılık (süt) 1.000 BB veya 40 işletme, Büyükbaş Hayvancılık (besi) 4.000 BB veya 80 işletme, Küçükbaş Hayvancılık 10.000 KB veya 80 işletme, Arıcılık 3.000 Koloni veya 50 işletme olarak öngörülmüştür.

Bir danışmanın sözleşme yaptığı işletmeleri periyodik olarak kontrol edeceği sayı da şu şekilde belirlenmiştir:

Seracılıkta haftada 1, Bahçe Bitkilerinde yılda 24, Sulu Tarla Ziraatında yılda 15, Kuru Tarla Ziraatında yılda

12, Büyükbaş süt hayvancılığında haftada 1, Büyükbaş Besi Hayvancılığında yılda 24, Küçükbaş Hayvancılıkta yılda 24, Arıcılıkta yılda 24 olarak belirlenmiştir.

Danışman periyodik olarak her ziyaret ettiği işletmede tespit ettiği eksiklikleri veya varsa hastalıkları ve tavsiyelerini tarih ve saatıyla işletmedeki kontrol defterine işleyecek, tavsiyesinden dolayı işletmenin zarar görmesi veya ürünlerde kalıntı tespit edildiği durumlarda sorumlu tutulacak, Tarım teşkilatı da zaman zaman işletmelerdeki kontrol defterinden danışmanların işletmeleri zamanında ziyaret edip etmediğini tespit etmiş olacaktır. Görevini yapmadığı tespit edilen danışmanlarla ilgili belirlenen ceza uygulaması yapılacaktır.

Bu projenin diğer bir özelliği de aldığı hizmetten dolayı danışmana ücret ödeme alışkanlığı sağlanmamıştı. İlk yıllarda işletme başına devletçe ödenecek miktar belirlenirken danışmana ödenecek danışmanlık ücretinin yarısı civarında bir ödeme yapılması planlanmış, diğer yarısının da danışmanlık hizmeti alan çiftçi tarafından ödenmesi öngörülmüştür. Böylece bilginin de üretim için bir girdi olarak kabul edilmesi ve karşılığında da ücretinin ödenmesi alışkanlığı sağlanmış olacaktır.

AB Ülkelerinde Yürütülen Yayım Hizmetleri:

AB Ülkelerine baktığımızda tarımsal yayım hizmetlerinin çoğunlukla çiftçi örgütleri veya özel sektör tarafından yürütüldüğü kamu yayım hizmetlerinin az ve bölgesel olduğu görülmektedir.

İngiltere'de 1971 yılında kurulan Tarımsal Kalkınma Yayım Servisi (ADAS) 1996 yılına kadar kısmi olarak devlet desteği ile yürüttüğü yayım hizmetlerini 1. Nisan 1996 tarihinden itibaren devlet sübvansiyonu kullanmadan yürütmektedir.

Hollanda'da Yayım Servisi (DLV) 1990 yılında özelleşmesine karar verilmiş, personel sayısı 1120 den 700 e düşürülmüş, 1996 yılına kadar devlet desteği kademeli olarak %40'a düşü-

rülmüş, bütçenin %40'ı anlaşma çerçevesinde Tarım Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır.

Almanya'nın bazı eyaletlerinde; Tarım Bakanlığının yetki alanında olup, Tarımsal yayım hizmetleri ücretsizdir. Bazılarında; Bu hizmetler ziraat odasının görev alanına girmekte, Tarımsal yayım ağırlıklı olarak ücretsiz olmakla birlikte, çiftçiler üye aidatları ve ücretler yoluyla ziraat odasının finansmanına katkıda bulunurlar. Bazılarında da; Tarımsal yayım hizmetleri kurulan bir şirket tarafından yürütülmekte, hükümet tarafından parasal olarak desteklenmektedir.

İsviçre'de: LBL (İsviçre Yayım Merkezi) bir kamu kuruluşudur ve Yayım, Kanton yönetimlerinin sorumluluğundadır. Bu faaliyetlerin tamamı devlet tarafından finanse edilmekte olup, LBL bütçesinin % 50'sini oluşturmaktadır.

Sonuç ve Öneriler:

2006 Yılında uygulamaya konulan özel yayım sistemi üzerinde fazlaca değişiklik yapıldığından sistem bir türlü oturmamıştır. Projeyi hayat geçiren Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü 2011 yapılanmasıyla kapatılarak yayım hizmetleri Yayın Dairesiyle birleştirilmiş, Proje adeta sahipsiz bırakılmıştır.

Yönetmelikte altı defa değişiklik yapılmış, önemli kısımları yürürlükten kaldırılmıştır. Başlangıçta Bakanlığın eğitim merkezlerinde veya Bakanlık tarafından sertifika eğitimi düzenleme izni verilen üniversitelerin veya meslek kuruluşlarının eğitim

merkezlerinde danışmanlık yapacak kişilere 120 saat (Üç Hafta) kişisel gelişim ile tarımsal yayım metodolojisi konularında uygulamalı sertifika eğitimleri verildikten ve Bakanlık İl ve İlçe Müdürlüklerinin nezaretinde yapılan sınavdan sonra sertifika verilirken, Yönetmelik değişikliği ile eğitim zorunluluğu kaldırılmış ve merkezi sınavla belge verilmeye başlamıştır. Belge alanlar özellikle yayım eğitimi almadığından çok etkili olamamıştır.

Bakanlığın destek ödemeleri danışmana değil de hizmet alan çiftçiye yapılmıyordu. Çiftçi de bölge şartlarına göre danışmanla veya danışmanlık yapan kuruluşlarda yaptığı sözleşmeye göre kendi katkısını da ekleyip borcunu ödüyordu. Bu uygulamada müşteri memnuniyeti söz konusuydu. Az da olsa çiftçi katkısı olan projeler hep başarılı olmuştur. Maalesef bu projede Köy-Mer Projesi gibi istihdam projesine dönüşecektir.

Özellikle DGD ile başlayan tarımsal destekleme uygulamalarıyla birlikte Bakanlık İl ve İlçe Müdürlüklerinde teknik personel tamamen masa başına mahkûm olduğundan çok yoğun ve çeşitlilikteki iş yükü nedeniyle yeteri kadar etkin bir şekilde yayım hizmeti verememektedir.

Ülkemiz tarımındaki gelişmeleri ve meslektaşlarımızın fedakârane hizmetlerini takdirle karşılarken 2006 yılında iyi niyetlerle başlayan özel yayım sisteminde gerekli ıslah çalışmalarının yapılarak amacına uygun hale gelmesi dilek ve temennisiyle saygılar sunarım.

Sessiz Düşman

Mavi Dil Hastalığına Dikkat!

Mavi Dil hastalığı (Bluetongue), ruminant hayvanları etkileyen viral bir hastalıktır. Özellikle koyunlar, sığırlar, keçiler ve yaban hayvanları arasında görülür. Bu hastalık, Culicoides türü sinekler aracılığıyla bulaşır ve viral bir enfeksiyonun sonucunda hayvanlarda ciddi sağlık sorunlarına yol açabilir.

Mavi Dil hastalığı, dünya genelinde hayvancılık sektörünü tehdit eden önemli bir sorun olarak kabul edilir. Özellikle tropikal ve subtropikal bölgelerde yaygın olan bu hastalık, zamanla iklim değişikliği ve sineklerin hareketleriyle daha geniş alanlara yayılmaktadır.

Mavi Dil Hastalığı Nedir?

Mavi Dil hastalığı, Orbivirus cinsine ait bir virüs tarafından meydana gelir. Hastalığın ismi, virüsün en şiddetli etkilerinden biri olan dildeki renk değişiminden gelir. Enfekte olan hayvanlarda dilin şişmesi ve mavimsi

bir renk alması yaygın belirtiler arasındadır. Hastalık, çoğunlukla sineklerin taşıdığı virüsle bulaşır, ancak doğrudan hayvandan hayvana bulaşma pek görülmez.

Belirtileri Nelerdir?

Mavi Dil hastalığının belirtileri türlere ve enfeksiyonun ciddiyetine göre değişiklik gösterir. Koyunlar hastalığa daha duyarlı olup, daha ağır belirtiler gösterirler. Sığır ve keçilerde hastalık daha hafif seyredebilir veya tamamen asemptomatik olabilir. Yaygın belirtiler şunlardır:

- Yüksek ateş
- Ağız ve burun mukozasında ülserler
- Şiddetli topallık ve yürüyüş bozuklukları
- Dil ve ağız çevresinde şişme ve renk değişikliği
- Ağızdan aşırı salya akıntısı
- Gözlerde ve burunda akıntı
- Kilo kaybı ve zayıflama
- Dilde mavimsi bir renk oluşumu

Mavi Dil Hastalığının Yayılma Yolları

Hastalık esas olarak Culicoides türü kan emici sinekler yoluyla bulaşır. Bu sinekler, hastalıklı hayvanlardan aldıkları virüsü, sağlıklı hayvanlara taşırlar. Mavi Dil hastalığının yayılmasını etkileyen en önemli faktörlerden biri iklimdir. Sıcak ve nemli hava koşulları, sineklerin popülasyonunu artırarak hastalığın yayılmasına uygun bir zemin hazırlar. Ayrıca, hastalığın yayılma hızı mevsimsel değişikliklerle de ilişkilidir; sineklerin daha aktif olduğu yaz aylarında bulaşma oranı artar.

Ekonomik Etkiler

Mavi Dil hastalığı, hem hayvan sağlığına hem de tarım ekonomisine ciddi zararlar verebilir. Enfekte hayvanların sağlık durumu bozulduğu için et ve süt verimi düşer, bu da üreticilerin kayıplarını artırır. Ayrıca, hastalığın kontrol altına alınması için yapılan aşılama, veteriner hizmetleri ve karantina önlemleri maliyetleri

yükseltir. Bazı durumlarda, hastalık yayılmasını önlemek için hayvanların itlaf edilmesi gerekebilir, bu da daha fazla ekonomik kayıpla sonuçlanır.

Hastalığın uluslararası ticaret üzerindeki etkisi de oldukça büyüktür. Mavi Dil hastalığına sahip ülkeler, hayvancılık ürünlerini diğer ülkelere ihraç etmekte zorluklar yaşar ve ticaret kısıtlamaları ile karşı karşıya kalır. Özellikle Avrupa Birliği, Mavi Dil hastalığı nedeniyle koyun ve sığır ticaretinde sıkı önlemler uygulamaktadır.

Korunma ve Mücadele Yolları

Mavi Dil hastalığı ile mücadelede en etkili yöntem, aşılama ve sinek popülasyonunu kontrol altında tutmaktır. Aşılar, virüsün farklı serotiplerine karşı geliştirilmiş olup, düzenli aşılama programları hastalığın yayılmasını büyük ölçüde engelleyebilir. Ancak aşuların virüsün tüm serotiplerine karşı etkili olmayabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır.

Sineklerle mücadele ise hayvanların yaşam alanlarında sineklerin üreme ortamlarını ortadan kaldırmayı ve insektisit kullanımını içerir. Hayvanların sineklerin yoğun olduğu saatlerde dışarıda tutulmaması, ahırların düzenli olarak temizlenmesi ve sineklere karşı koruyucu ağlar kullanılması gibi önlemler hastalığın bulaşma riskini azaltabilir.

Mavi Dil hastalığı, hayvancılık sektöründe önemli bir sağlık sorunu olarak varlığını sürdürmektedir. Hastalığın kontrol altına alınabilmesi için aşılama, sinek mücadelesi ve düzenli veteriner denetimleri büyük önem taşır. Hayvancılıkla uğraşan üreticilerin hastalığın belirtilerini erken dönemde tanınması ve zamanında müdahale etmesi, hem hayvan refahını koruyacak hem de ekonomik kayıpların önüne geçecektir. İklim değişikliğiyle birlikte hastalığın yayılma riskinin artması, bu konuda bilinçli ve önleyici çalışmaların hızlandırılması gerektiğini bir kez daha göstermektedir.

Marburg Virüsü Nedir Bizlere Nasıl Bulaşır?

Dr. Öğr. Üyesi Hakan KEÇECİ
Bingöl Üniversitesi Veteriner Fakültesi
İç Hastalıkları Anabilim Dalı Başkanı

Yakın zamanda medyada yeni bir virüsün görüldüğü, son derece öldürücü olduğuna dair bilgiler yer almaktadır. Özellikle Almanya'da bu hastalığın tespit edildiği ve yaklaşık 200 kişinin karantinaya alındığı ifade edilmiştir.

Peki, nedir bu Marburg virüsü ve kimleri, nasıl etkiliyor?

Marburg virüsü, yüksek bulaşma ve salgın potansiyeline sahip Filoviridae ailesinin bir üyesidir. Virüs, 1967'de ilk olarak Almanya'nın Marburg kentindeki laboratuvar çalışanlarında tanımlandığından Marburg ismini almıştır. Maalesef o tarihten şimdiye kadar birçok Afrika ülkesinde görülmüş ve önemli sağlık sorunlarına yol açmıştır.

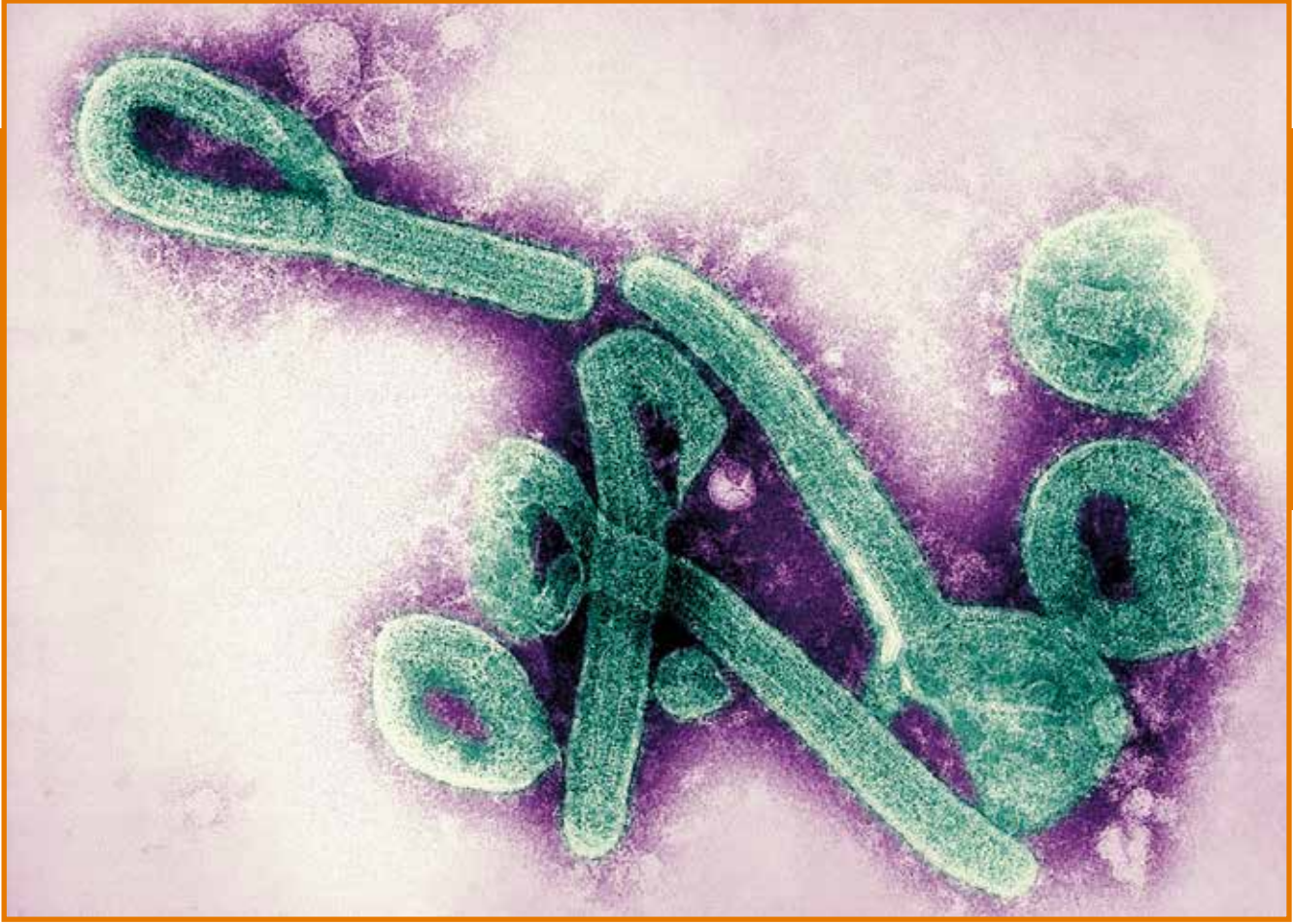
Marburg virüsü, uzun zamandır görülmeyip yeni ortaya çıkan bulaşıcı bir ajan olarak sınıflandırılmaktadır. Bu virüs Ebola virüsüyle yakından ilişkilidir. Yukarıda belirtildiği gibi ilk olarak 1967'de laboratuvar çalışanlarının, Uganda'dan ithal ettikleri enfekte Afrika yeşil maymunlarıyla temas etmesi ve onlarla bir araya gelmesinden sonra bir salgın şeklinde görülmüştür. O tarihten itibaren esas olarak Sahra Altı Afrika'sında sporadik salgınlarla

ortaya çıkmaktadır. Tarihsel kayıtlar, virüsün Angola, Kongo Demokratik Cumhuriyeti ve Uganda gibi ülkelerde %88'e kadar ulaşabilen ve farklı ölüm oranlarıyla görülen salgınlar şeklinde görülmüştür.

Marburg virüsünün bulaşma yolları; tükürük, kan ve idrar gibi vücut sıvılarıyla doğrudan temasla olmaktadır. Bazen hasta hayvanlarla bir arada olmak yoluyla da insanlara geçebilmektedir. Özellikle, meyve yarasaları virüsün birincil rezervuarı olarak kabul edilir. İnsanlarda görülen enfeksiyonların bir kısmı genellikle enfekte hayvanların etlerine dokunarak veya bunları yemek suretiyle gerçekleşir. Bulaşma yollarını bilmek, özellikle insan-hayvan etkileşimlerinin yaygın olduğu bölgelerde korunma tedbirlerini almak için önemlidir.

İnsanlarda rastlanan ilk belirtiler genellikle virüse temas edildikten 5 - 10 gün sonra ortaya çıkar. Tipik ola-

rak yüksek ateş, titreme ve yoğun baş ağrıları vardır. Görülen semptomlar diğer ateşli hastalıklarla kolayca karıştırılabilir. Hastalık ilerledikçe kusma, ishal ve karın ağrısı gibi mide-bağırsak hastalıklarında izlenen genel tablonun yanı sıra daha sonra ağız, burun ve rektum dahil olmak üzere vücudun çeşitli yerlerinden bolca kan gelmesi ve kanamalarla kendini gösterir. Bu belirtiler bilindiği gibi bakteriyel bir hastalık olan şarbon hastalığında da ortaya çıkmakta ve özellikle kanama belirtileri şarbona benzemektedir. Marburg virüsünün hemorajik belirtiler sergilemesi endişe vericidir. Çünkü bu özellik hastalığın yüksek düzeyde öldürücü olmasını sağlar. Hastalığı atlatıp sağ kalanlarda ise, uzun süreli yorgunluk, eklem ağrıları, rahatsızlık sonrası stres bozukluğu gibi psikolojik etkiler de görülebilmektedir. Bu durum özellikle Marburg enfeksiyonunun

sosyal etkisini de göz önüne koymaktadır. Virüs bulaşan kişilerin toplumda damgalanma, sosyal izolasyona maruz kalması söz konusu olabilir. Hadi hatırlayalım bizler bu travmayı Covid-19'un ilk başlarında hastalığa yakalanan insanlarda da görmüştük. Hasta olanları hemen bir odaya kapatıp uzunca bir süre toplumla olan temasını kesmiştik. Sonuçta birçok insanın psikolojisi bozulmuştu. İşte bu durum Marburg'da da görülmekte, kişinin yalnızlaşma ve topluma yeniden entegre olmasını zorlaştırmaktadır. Bu nedenle, Marburg virüsünü ve etkilerini anlamak, bundan etkilenen bireyler için zamanında tanı, tedavi ve psikolojik desteklerin verilmesi yönüyle önemlidir.

Marburg virüsünün etkisi sadece insanlarla sınırlı değildir, ayrıca çeşitli hayvan türlerini de ilgilendirir. Özellikle maymunlar ve yarasalar için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır.

Afrika yeşil maymunu, rezüs, makak gibi maymunların, ateş, uyuşukluk ve hemorajik (kanamalı) belirtiler göstermesi insanlardakine benzer semptomlar sergilediği tespit edilmiştir. Enfekte hayvanlarda çeşitli davranış değişiklikleri gözlenir. Bu durum genellikle sosyal etkileşimin azalması ya da saldırganlığın artması şeklindedir ve primat grupları (maymunlar) içindeki yerleşik sosyal yapıları bozulmaktadır. Virüsün doğal rezervuarları olan yarasalarda, enfeksiyonlar her zaman belirgin tipik semptomlarla ortaya çıkmayabilir ve bu da virüsün yarasa popülasyonlarına bulaşp bulaşmadığını anlamayı zorlaştırır. Marburg virüsünün hayvan popülasyonları arasında yayılması, primat tür dediğimiz maymunların sayıca azalmasına ve ekolojik dengenin bozulmasına sebep olabilir. Ayrıca, zoonotik bulaşma potansiyeli, hayvanlardaki salgınlardan insan sağlığı için

sürekli bir risk oluşturması anlamına gelmektedir.

Buradan elde edilmesi gereken ders, ortaya çıkan bulaşıcı hastalıkların kontrol ve yönetiminde insan, hayvan ve çevre sağlığının birbiriyle olan şiddetli ilişkisi göz önünde tutularak bütünleşik **Tek Sağlık** anlayışıyla yaklaşılmasıdır. Yani tabip, veteriner hekim, diş hekimi, eczacı ve konuyla ilintili hangi meslek grubu varsa iş birliği ve bir düzen içinde olmalıdır. Bu ve buna benzer hastalıklarla mücadelede sırt sırta verilerek çalışılmalıdır. Aksi takdirde başarılı olmak neredeyse imkânsız hale gelmektedir. Ülkemizde görülmeyen bu hastalığın bizlere bulaşmaması için tüm Kamu kurum ve kuruluşları çalışanlarıyla, bilhassa hava limanlarındaki yetkililerin oldukça dikkatli davranmaları esastır. Lütfen dikkatli olalım, hep birlikte bu tehlikeli hastalığı bizden uzak tutalım.

Altın Sebze **Balkabağı!**

Sonbaharın serin havası Ekim ayıyla birlikte kendini hissettirmeye başlar ve bu dönemin en gözde sebze balkabağı olur. Görkemli rengi, tatlı ve hafif tadı ile mutfaklarda başköşeye yerleşen balkabağı, aynı zamanda sağlık açısından birçok faydayı da beraberinde getirir. Hem Türkiye’de hem de dünyanın birçok yerinde Ekim ayı balkabağı mevsimi olarak bilinir ve çeşitli yemeklerde, tatlılarda hatta içeceklerde kendine yer bulur. Peki, balkabağı neden bu kadar popülerdir ve sağlığınıza ne gibi faydalar sunar?

Balkabağının Sağlığa Faydaları

Vitamin ve Mineral Deposu: Balkabağı, vitamin ve mineral açısından oldukça zengin bir sebzedir. A, C, E vitaminlerinin yanı sıra potasyum, magnezyum ve demir gibi önemli mineralleri de içerir. Özellikle A vitamini bakımından oldukça zengin olması, göz sağlığı için önemli bir destek sağlar. A vitamini, retina sağlığını koruyarak gece görüşünü iyileştirir ve katarakt gibi göz rahatsızlıklarının önlenmesine yardımcı olur.

Güçlü Bir Antioksidan: Balkabağı, beta-karoten adı verilen güçlü bir antioksidan içerir. Bu antioksidan, vücutta serbest radikallerin neden olduğu hasarı azaltarak kansere karşı koruma sağlar. Ayrıca beta-karoten, vücutta A vitaminine dönüştürülerek cilt sağlığını da destekler. Düzenli balkabağı tüketimi, ciltteki yaşlanma belirtilerini azaltmaya yardımcı olur ve cildin elastikiyetini artırır.

Bağışıklık Sistemini Güçlendirir: Balkabağının içerdiği yüksek C vitamini, bağışıklık sistemini güçlendirmeye yardımcı olur. C vitamini, vücutta enfeksiyonlarla savaşan beyaz kan hücrelerinin üretimini artırır ve soğuk algınlığı gibi mevsimsel hastalıklara karşı koruma sağlar. Ekim

ayının soğuyan havasında, bağışıklık sistemini güçlendirmek için balkabağı tüketimi oldukça faydalıdır.

Sindirim Sistemini Destekler: Balkabağının lif açısından zengin olması, sindirim sistemine büyük fayda sağlar. Lif, bağırsak hareketlerini düzenler ve kabızlık gibi sorunların önlenmesine yardımcı olur. Ayrıca lif, uzun süre tokluk hissi sağlayarak kilo kontrolüne de katkıda bulunur.

Kalp Sağlığını Korur: Potasyum, kalp sağlığı için önemli bir mineraldir ve balkabağında bol miktarda bulunur. Potasyum, kan basıncını dengelemeye yardımcı olarak hipertansiyon riskini azaltır ve kalp krizine karşı koruyucu bir etki sunar. Aynı zamanda lif içeriği de kolesterol seviyelerinin düşmesine yardımcı olur, bu da kalp hastalıkları riskini azaltır.

Ekim Ayının Vazgeçilmezi: Balkabağı

Balkabağının Ekim ayında bu kadar popüler olmasının en büyük nedeni, hem sağlık açısından sunduğu faydalar hem de sonbaharın karakteristik renk ve tatlarına uyum sağlamasıdır. Türkiye’de özellikle Ekim ayı boyunca pazar tezgahlarında ve market raflarında balkabağına sıkça rastlanır. Mevsiminde tüketilen gıdalar hem lezzet açısından hem de besin değeri açısından daha zengindir. Ekim ayı, balkabağının en taze ve en besleyici olduğu zamandır.

Ayrıca, sonbahar denince akla ilk gelen tatlardan biri de balkabağı tatlısıdır. Türk mutfağında özellikle tahin ve cevizle servis edilen bu tatlı, damakları şenlendirirken vücutta da enerji sağlar. Bunun yanı sıra çorba, kek, pasta ve hatta içeceklerde bile kullanılan balkabağı, çok yönlü bir sebzedir. Bu nedenle mutfakların vazgeçilmez malzemesi haline gelir.

Sonbahar ve Balkabağının Sembolizmi

Sonbaharın turuncu ve sarı tonları, doğanın döngüsünü, hasat zamanını ve yeni mevsime geçişi simgeler. Balkabağı da bu geçişin simgesi olarak kabul edilir. Batı kültüründe Halloween (Cadılar Bayramı) ile özdeşleşen balkabağı, oyularak çeşitli figürlerle süslenir ve evlerin önünde sergilenir. Ancak Türkiye’de daha çok lezzetli yemeklerin ana malzemesi olarak bilinir.

Ekim ayı boyunca yapılan festival ve etkinliklerde balkabağı ürünlerine sıkça yer verilir. Hem sağlıklı hem de düşük kalorili olması nedeniyle diyet programlarında da sıkça tavsiye edilir. Ayrıca çocuklar için de besleyici ve lezzetli bir seçenek olan balkabağı, ebeveynler tarafından sıklıkla tercih edilir.

Balkabağı Nasıl Tüketilmeli?

Balkabağı, birçok farklı tarifte kullanılabilir. En bilinen şekliyle tatlısı yapılabilir, ancak çorba olarak tüketmek de oldukça yaygındır. Fırınlanarak pişirilen balkabağı dilimleri, üzerine biraz baharat serpilerek sağlıklı bir atıştırmalık haline getirilebilir. Ayrıca, balkabağı püresi olarak bebeklere de rahatlıkla verilebilir. Bu çok yönlü sebze, mutfaklarda yaratıcı kullanımlar için oldukça uygundur.

Sonuç olarak, Ekim ayının en meşhur sebzesi olan balkabağı, hem lezzetiyle hem de sağlığa olan sayısız faydasıyla sofralarımızın vazgeçilmezi olmaya devam ediyor. Sağlıklı beslenme açısından büyük bir öneme sahip olan balkabağını, bu mevsimde mutlaka tüketmek gerekir. Hem vücudunuzu koruyacak hem de sonbaharın lezzet dolu atmosferini hissedeceksiniz.

Balkabağını hayatınıza dahil edin, sağlığınıza güçlendirin ve Ekim ayının tadını doyasıya çıkarın!

Savaşın Gölgesinde Tarım!

Savaş, toplumları derinden etkileyen yıkıcı bir olgudur ve tarımsal üretim üzerinde ciddi olumsuz etkilere neden olmaktadır. Tarım, gıda güvenliğinin temelini oluştururken, savaş ortamında çiftçilerin karşılaştığı zorluklar, üretim sürecini aksatmakta ve insanları açlık tehlikesiyle yüz yüze bırakmaktadır.

Savaşın en belirgin etkilerinden biri, tarım arazilerinin savaş alanına dönüşmesidir. Tarımsal altyapının hedef alınması, sulama sistemlerinin, depoların ve işleme tesislerinin yok olması, üretim kapasitesini büyük ölçüde azaltır. Toprak kaybı, mayınlar ve diğer patlayıcılar nedeniyle çiftçiler, tarım arazilerini kullanamaz hale gelir.

Savaş döneminde ekonomik istikrarsızlık, çiftçilerin mali kaynaklara erişimini zorlaştırır. Tarımsal girdilerin fiyatları artarken, gıda fiyatları da fırlar. Bu durum, çiftçilerin masraflarını karşılamakta zorlanmasına ve gıda üretiminde düşüşe neden olur. Ayrıca, savaş ortamında ticaret yollarının kapanması, çiftçilerin ürünleri-

ni pazara ulaştırmasını engeller.

Savaş, yalnızca fiziksel zararlarla değil, aynı zamanda psikolojik travmalarla da çiftçileri etkiler. Ailelerini kaybeden veya yerinden edilen çiftçiler, tarımsal üretim yapma motivasyonlarını kaybedebilirler. Bu durum, üretimde verimliliğin düşmesine ve gıda güvenliğinin tehlikeye girmesine yol açar.

Savaş sonrasında barış ortamı sağlansa bile, tarımsal üretim hala birçok zorlukla karşı karşıyadır. Yeniden yapılanma süreci yavaş ve yetersiz olabilir. Tarımsal altyapının onarılması, çiftçilere sağlanacak destekler ve uygun politikaların geliştirilmesi zaman alır. Bu süreçte, çiftçilerin yeniden

üretmeye başlaması ve gıda güvenliğini sağlama çabaları büyük bir zorluk teşkil eder.

Savaş ortamında tarımsal üretim, hem fiziksel hem de psikolojik açıdan ciddi zorluklarla karşılaşmaktadır. Tarım sektörünün sürdürülebilirliğini sağlamak için uluslararası destek ve etkili tarım politikaları gereklidir. Gıda güvenliğinin korunması, yalnızca tarımsal üretimin artırılması ile değil, aynı zamanda savaşların sona erdirilmesi ve barış ortamlarının sağlanmasıyla mümkün olacaktır. Tarım, insanlık için hayati bir öneme sahip olduğundan, bu alanda yapılacak çalışmalar, savaşların getirdiği yıkımı en aza indirmeye yardımcı olacaktır.

www.gidanikoru.com

GIDANI KORU

SOFRANA SAHİP ÇIK

www.anadoluizlenimleri.com

Anadolu
İZLENİMLERİ

Anadolu İZLENİMLERİ PROMOSYON

Bizi Arayın
0312 418 84 66

KURULUŞUNUZ
GÖZ ÖNÜNDE
OLSUN

Anadolu
İZLENİMLERİ
PROMOSYON

ANADOLU İZLENİMLERİ MEDYA AJANSI
Konur Sokak No: 31/6 Bakanlıklar/ANKARA
T: 0312 418 84 66 F: 0312 418 84 69

www.anadoluizlenimleri.com
info@anadoluizlenimleri.com